

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 3. märtsil 1925. Nr. 10 (104)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

P. Ose: Eesti majandusline arenemine riigi eelarvete valgustusel

Banker: Erapangad 1-sel detsembril

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Balti puuvillaketramise ja kudumise vabriku Aktsia Selts, Tallinnas.

Asut. 1898. a.

Vabrik: Kopli tän. 21. **Valitsus:** Väike Karja tän. nr. 8.
Telegr. aadress: „COTTON“.

LADUD: Tallinnas, Suur Karja tän. nr. 13.
Riias, Grehzineeku eela nr. 12.
Kownos, Schlosserstrasse 2-a.

Tööliste arv üle 2000. Ketruse värtmaid 70,000; kangrutelgesi 2000.
Oma pleekimise, värvimise ja appretuur jaoskonnad.

Valmistatakse: Puuvillariiet igat seltsi, pleekimata, pleegitud ja värvitud; lõnga, sukalõnga ja õmblusniiti, pleekimata ja värvitud; vatti.

Aasta saaduste valmistus:	Riie	umbes 100.000 puuda.
	Lõng	„ 10.000 „
	Sukalõng	„ 4.000 „
	Vatt	„ 1.500 „
	Õmblusniit	„ 30.000 grossi.

Sindi Kalevivabriku Ühisus endine Vöhrmann ja Poeg.

Vabrik: Sindis, Pärnu lähedal.

Juhatus: Tallinn, Harju tän. 43, telef. 5-75 ja 22-29.

Ladud: Tallinnas, Suur Karja tän. Nr. 13, telef. 2-41 ja 24-66.
Riias: Grehzineeku eela 12 ja
Kownos: Schlosserstrasse 2-a.

Villatööstus: Kalevid sõjaväelastele ja eraisikutele; meeste- ja naisterahvastele ülikonna ja palituriided. Vooditekid, suured rätikud.

Puuvillatööstus. Pleekimine, värvimine, trükkimine, mer-serisatsioon.

Kalevivabrik asutatud 1834. a.

Puuvillatööstus asutatud 1919. a.

Auhinnad:

Kõrgemad auhinnad: Kuld aurahad Tallinnas 1921. ja 1922. a. Riigikullid ülevenemaalistel väljanäitustel 1841., 1882. ja 1896. a. Aumärgid Londonis, Pariisis ja mitmetel Venemaa väljanäitustel.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetuse aadress: Pikk tänn. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talituse aadress: Lai tänn. 38, Graafliline Ühing „Kirj“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 3. märtsil 1925. Nr. 10 (104)

Sisu: Toimetuse kommentaar. P. Ose: Eesti majandusline arenemine riigi eelarvete valgustusel. Banker: Erapangad 1-sel detsembril. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 2. märtsil 1925. a.

Iseseisvuse seitsmendama aastapäeva pühitsemine omas ülendava meeololu iseäranis meie naaberriigi Läti presidendi ning valitsusliigete, kui ka rahvasteliidu peasekretäri Sir Eric Drummondi külaskäigu tõttu.

Suure meeleheaga tahame alla kriipsutada president Tshakste mõtteid, kus ta väljendab tahtmist soovitada majanduslist liitu Eesti ja Läti vahel piiritõkete kaotamiseni ning ühe majanduslise üksuse loomiseni.

Kui seda mõtet kuni ta viimaste konsekventsideni edasi mõtelda ning teostama hakata, näiteks kas või sise- ja välisurgude reguleerimise juures, võiksime kohe paljudi korda saata.

Iseäranis tahaksime siin tähelepanu juhtida, kuivõrd tähtsaid tagajärgi võiksime saavutada linaturul, kui selles asjas ühist rada sammuksime ja mitte kui senini, kus üksiteisega võistlejatena esineksime. Niisama võiksime puuturu peale, — kokkuleppel Soomega, — palju suuremat mõju avaldada ja oma huvimid kaitsta, kui see tänini võimalik, rääkimata karjasaadustest ja muudest eksportainetest.

Välisurgude korraldamine ühisel jõul oleks nii tähtsaks teguriks mõlemate naaberriikide majanduslises elus, et selle mõtte kiiret teostamist küllalt soojalt ei suuda soovitada.

Rahamärkide liikumise uus korraldus.

Rahaministri poolt on välja töötatud instruksioonid, mille järgi Eesti panka kui riigipanka saaks üle antud ja välisvarad deposiidina. Viimased ühes Eesti panga välisvaradega kuuluksid riigikassa ja Eesti panga rahamärkide üldtsirkulatsiooni kätte. Riigi-

kassa ei vähendaks ega suurendaks oma kassatähtede liikvelolevat hulka, vaid lepiks ainult nende ümbervahetamisega uute vastu. Niisugune seisukord on praegu maksev ka Lätis riigikassatähtede kohta, mida seal liikvel ligi 48 milj. lati eest. Poolas, vastupidiselt, korjati kõik endised riigikassa rahamärgid ja vahetati zloty tähtede vastu.

Riigikassatähtede hulk sedaviisi fikseeritud, jääb rahaturu reguleerijaks ainuüksi Eesti pank oma pangatähtedega. Sellejuures jääb pangale kohuseks üldkatet iialgi lasta langeda allapoole 30%.

Katte koosseisus kuuluvad ühised kullatagavarad kodu- ja väljamaal, välisvaluuta kassas ja väljamaa korrespondendid „Nostro“, missugusest üldsummast maha arvatakse passivas leiduvad väljamaa korresp. „Nostro“ ja korrespondendid välisvaluutas „Loro“. Saadud resultaat annaks kullakatte.

Et meil kavatsus edaspidi suuremat osa meie kulla- ja välisvaradest väljamaal hoida, siis ähvardab see kaasa tuua enesega iga-suguseid kulusid, — komisjonid, kinnitusrahad jne. — mis riigikassale ja pangale koormaks saaksid. Nüüd on Eesti Panga president E. Aule väljamaale sõitnud ülesandega leida neile varadele kindlat hoiuvõimalust, mis ühtlasi ka mitte suurte kuldudega seotud poleks.

Nii on meil siis esimene samm tehtud emissiooni koondamiseks ühte instituuti ja selle kätte või kindlustuse eest vastutuse panemiseks ühe asutuse peale. Seni ei tahtnud seda kanda ei Eesti pank ega riigikassa. Samasugune püüe oli 1. a. lõpul Läti rahaministril R. Kalningil, kuid parlament ei suutnud mõista selle sammuga tähtsust ja lükkas tagasi rahaministri kava. Loota, et meil õiget sammu parem mõistetakse ja adopteeritakse.

Eesti majandusline arenemine riigi eelarvete valgustusel.

P. Ose.

5.

Kulude kohta annab kõige parema pildi tabelitesse kogutud võrdlev ülevaade kõigi iseseisvuse aastate kohta; nende andmete jäädvustamiseks toome ära tabeli tema tervikuna ja alles siis arutame üksikute aastate arvude liikumist.

Alloleval tabelil on oma suur ajalooline tähtsus, sest et ta pildistab kulude arenemist tõetruudes numbrites. Kuid meie teame, et absoluutsete vahekordade saamiseks meile sellest veel ei jätku, et tegelikud numbrid esitasime. Ühelt poolt,

Kulud %/0-des üldkuludest.

1918/19 1920 1921 1922 1923 1924 1925

Riigik. (asut. k.)			0,25	0,4	0,6	0,6	0,6
Riigivanem ja -kantsel.	0,4	0,5	0,15	0,4	1,3	0,4	0,4
Riigikontroll			0,5	0,5	0,5	0,6	0,3
Rahaministeerium	1,7	4,0	12,4	10,8	12,2	14,5	10,2
Kaub.-tööst. min.	21,9	15,3	9,5	2,7	3,1	1,1	0,4
Haridus	1,7	3,0	5,7	7,3	8,3	8,7	8,4
Kohtu	0,9	2,0	2,9	3,7	3,8	3,4	3,7
Sise	2,2	5,7	5,6	4,4	4,7	5,0	4,4
Sõjaminist.	55,1	41,1	26,8	26,7	20,7	19,9	20,2
Põllutöõminist.	0,6	2,4	4,5	6,9	9,0	8,9	4,5
Teedeminist.	9,8	13,6	20,1	24,9	25,6	24,6	22,2
Välisminist.	0,9	1,2	1,0	1,9	1,6	1,5	1,6
Töö- ja hoolek.-m.	0,6	1,5	1,2	2,2	3,3	4,6	6,4
Riigi võlad			6,5	8,3	7,4	5,3	6,2
Likv. asutus	4,2	3,2	1,1				
Kapitaali kog.							9,4
Muud							2,5

100 100 100 100 100 100 100

	A R U A N D E D					EELARVED	
	1918/19	1920. a.	1921. a.	1922. a.	1923. a.	1924. a.	Eelnõu 1925. a.
M i l j o n m a r k a d e s							
Riigikogu (asutav k.)	1,8	8,6	16,3	22,0	42,8	44,1	45,2
Riigivanem ja -kantsel.	0,4	1,8	9,8	23,9	86,4	26,6	23,1
Riigikontroll	1,9	5,7	33,4	24,4	34,5	39,7	33,6
Rahaministeerium	17,6	129,7	827,8	599,2	830,6	1 049,5	621,9
Kaub.-tööst. minist.	228,9	503,6	625,8	142,3	209,2	78,7	14,5
Haridusminist.	18,2	98,2	378,7	406,5	561,5	626,5	710,4
Kohtuminist.	8,9	65,6	189,9	211,1	259,1	245,3	231,9
Siseminist.	23,1	119,1	355,7	246,5	320,0	356,4	331,3
Sõjaminist.	580,8	1 372,0	1 769,0	1 475,5	1 404,7	1 434,7	1 485,4
Põllutöõminist.	6,3	79,7	296,3	387,2	609,9	646,1	317,4
Teedeminist.	102,8	449,7	1 312,9	1 330,9	1 738,7	1 771,8	1 629,0
Välisminist.	9,6	36,9	68,1	107,0	109,0	109,5	113,8
Töö- ja hoolek.-minist.	5,4	51,0	78,5	125,2	224,9	335,2	405,3
Riigi võlad	—	211,2	551,9	415,5	362,7	449,7	421,5
Likvid. keskasutused	44,1	108,6	68,1	—	—	—	—
Laenus ja toetus	—	—	—	—	—	—	694,2
Kokku	1.049,8	3.241,4	6 582,2	5.517,2	6.794,0	7.218,8	7.078,5
Käsitada	—	—	—	—	—	—	101,5

nagu ennemalt juba ette toodud, ei ole Eesti mark iseenesest mitte küllalt kindel väärtuse mõõtja, sest marga ostujõud vaeris meile juba tuntud viisil, ja teiselt poolt, üksikute asutuste kulude suurendamised ja vähendamised ei käi mitte otsekoheselt käsikäes üldkulude summade muutmistega.

Õigete vahekordade väljendamiseks tarvitame endiselt toodud protsentuaalse arvestamise moodust, mis juba vahekorrad ära märgib, täiesti rippumata marga sisemisest ostujõust. Tuleb ainult tähele panna, et 1925. a. eelarve eelnõus üldistest kulude summadest välja on jäetud antavad laenus ja toetussummad, mis iseüksusena sisse on võetud, kui kapitaali kogumine.

Üllatavalt selget keelt räägivad need arvud nende eesmärkide ja püüete kohta, mida rahvas eelarvete kaudu tavatleb. Sihi-kindlalt viiakse allapoole kulud, mis sõjaga ühenduses, tõendades, et mitte sõjale, vaid rahule tahetakse elada. Sisekaitse, mis siseministeeriumi ja kohtuministeeriumi arvude kaudu väljendub, on kindel ja püsiv; kõva kord hoitakse majas. Majandusministeeriumid arenevad kulude suhtes, kuna nende kaudu ka suurem osa sisetulekut saadakse. Vaeseklapseks on jäänud kaubandus-tööstusministeerium, ning nende arvude järelendus ongi praegune selle ministeeriumi saatuse küsimise otsustamine, kas olla või mitte olla. Juba eelarve arvud nõuavad, et kas olgu iseseisev juht, kes

elu jälle sisse ajab, ehk need numbrid kaovad täitsa ära.

Rahvaharidus tõuseb vahetpidamata, üle 8% kuludest nõuab rahvavalgustamine koolide näol. Niisama tõusevad kulud töö ja hoolekande alal, viimastel aastatel iseäranis töötatööliste toetamise pärast.

Välisesituse kulud, eelarvega võrreldes, ei ole just mitte üleliiga suured, ning nende vähendamise kaudu kokkuhoidmist suurendada oleks vist ülekohus, kuna meie suhted, iseäranis majanduslikud suhted, välja- maaga praegugi veel hoolsat arendamist nõuavad. Siin võivad kaasa aidata pealt näha täitsa kõrvalised tegurid. Mul tuleb meeles New-Yorgi National City panga presidendi Mitchelli kõne Soome jooksjate Ritola ja Nurmi auks, kus ta ütleb, et nende jooksjate läbi saavutatud Soome populäärsust Ameerikas võib hinnata 2 miljoni dollari peale: sedavõrd olla Ameerika usaldus Soome vastu tõstetud. Sellest ei pruugi just mitte järeldada, et meie diplomaadid Ritola ja Nurmiga võistlema peaksid hakkama, vaid et populäärsuse saavutamine on see töö, mis neilt nõutakse ning mille järeldust rahaliselt võib hinnata — usalduse näol. Sellepärast ei tohiks selle ministriumide arvusi enam kärpida.

Riigivõla vähendamine ja protsentide maksimine sünnib jõudu mööda. Heast tahtmisest ei ole puudu.

6.

Lõpuks tahaksin pilku heita veel kapitali kogumise peale, mis iseseisvuse aastate jooksul riigi poolt on läbi viidud. Iga aasta on erakorraliste kulude näol ühe ehk teise asutusele operatsioonikapitaali näol summasid kätte antud, mis ühel ehk teisel viisil majanduslikult on ära kasutatud. Need summad on nõndaütelda suu kõrvalt ära näpistatud, kõhu küljest kokku hoiatud, et riiklisi ettevõtteid ellu kutsuda, ehk maalaenu, seemneviljalaenu, ehituslaenu või muul näol üleüldist, rahvuslist ettevõtlisust toetada.

Operatsioonifondisid on antud:

	milj. marka
1918/19. a.	274,0
1920. a.	576,9
1921. „	893,7
1922. „	415,3
1923. „	864,6
	<hr/>
	3024,5

tagasi makstud 914,2

1. jaan. 1924. a. järel 2.110,3

1924. a. määratud 610,8

1925. a. ettepanek 694,2

Emk. 3.415,3

See on ligi pool aastasesest tulust, mis operatsioonide näol on kokku hoitud seitsme aasta jooksul. Kui meie, nagu harilikult, 0/0 väljendame neid operatsioonifonde üldtuludega, saame järgmise iga-aastase hoiu intensiivsuse pildi.

	Operatsioonifond 0/0 0/0 üldtuludest
1918/19. a.	122,0
1920. a.	22,0
1921. „	16,3
1922. „	5,9
1923. „	11,3
1924. „	8,7
1925. „	9,7

Kokkuvõttes leiame, et normaalselt umbes 2,5–3% rahvuslisest üldsissetulekust praegu iga aasta operatsioonifondidesse on kogunud.

Et kokkuhoidmise intensiivsuse osa riigimajanduses pildistada, toon võrdluse välisriikidega.

Eesti riik algas 1918. aastal nõndaütelda, nulliga peale. Sõda pidades ja riiki rajades on ta võlad kaela teinud. Kuid normaal aastatel on ta kokku hoidnud.

Võtame näiteks 1921–23 aastad, mil on kokku hoitud 2173,6 miljoni marka operatsioonifondide näol. See on iga aasta kohta 724,5 miljoni marka ehk iga elaniku kohta ümarguselt kokku hoitud 6,7 kuld-krooni.

Rootsi riigivarandus oli:

1920. aastal 1648,9 milj. kr.
1923. „ 1246,5 „ „

vähenes 402,4 milj. kr.

See oleks keskmiselt aastas 134,1 milj. kr.

ehk iga elaniku kohta vähene- mine 22,8 Rootsi krooni.

Võrdleme rahvuslisi sissetulekuid ühe hinge peale.

Eestis 300 kr.

maksab riigile ja oma- valitsusele 26% 78 „

jääb omale 228 kuld krooni

Rootsis	656 krooni
maksab riigile ja oma-	
valitsusele 33 ⁰ / ₀	217 „
jääb omale	439 krooni.

Kui rootslane niisama kokkuhoidlikult oleks elanud ja nii vähe tarvitanud, nagu eestlane, peaks tal aastas üle jäänud olema 439 - 228 = 217 krooni, tegelikult tuli aga valitsusel 22,8 krooni puudus. Nõnda kulutas siis rootslane rahvamajandusliselt ühe isiku peale 240 krooni ehk 105⁰/₀ rohkem kui eestlane; teiste sõnadega, iga eestlane ajab keskmiselt kaks korda väiksema sissetulekuga läbi kui rootslane. See on arvudes elamisminimumi ligidal olemise väljendus, millest rahaminister eelarvekõnes rääkis, ning näitab, kui südilt praegu iga eestlane kõhtu rihmaga kokku tõmbab, et riiki rajada ja hoida.

Selles ennatsalgavas visaduses seisabki meie tulevase püsivuse ja arenemise kindlustus. Ning kui meie samal määral suudame edasi areneda, on kindel, et meie majanduslistest raskustest üle saame ja tugevasti omal jalgel seisma jääme.

Erapangad 1-sel detsembril.

Banker.

Oleme nähtavasti õige suurelt maha jäänud pangatehnikas, sest kahe kuu jooksul peale aasta lõppu on ainult paar pankavalikkusele suutnud anda oma nettobilanse. Ja see kestab juba aastaid ilma et ükski pankadest teeks katset asja paranada.

Püüdes siiski anda lähedast ülevaadet läinud aasta panganduse tagajärgede üle, toome eelkokkuvõtte erapankade arveteseisudest aasta jooksul kuni 1. detsembrini (miljon markades):

Passiva	1. dets. 1923. a.	1. juuli 1924. a.	1. dets. 1924. a.	Liikum. 1. dets. 1923. a.	1. dets. 1924. a.
(Miljon markades)					
Oma kapitaalid ja tagav. kapit.	672,7	724,2	732,3	+ 59,6	+ 8,8
% bilansist	19,7	13,6	14,9		
Hoiusummad	1.266,4	1.615,1	1.316,4	+ 50,0	+ 3,9
% bilansist	37,1	30,4	26,8		
Passiivlaenuid	517,0	615,9	685,7	+ 168,7	+ 32,6
% bilansist	15,1	11,6	13,9		
Bilans	3.416,3	5.308,3	4.912,3	+ 1495,9	+ 43,7
Bilans ilma garantillaenuid	3.416,4	4.341,6	4.113,8	+ 697,4	+ 20,4
Pankade arv	24	24	24		

Kahekümnenelja erapanga omakapitaalid olid enne 1923. aasta lõppu 672,7 milj. marka, mis nende üldbilansist 19,7 protsenti välja tegi, ja tuntavalt suurem inglise pankade omast, kus see protsent 1920. a. - 5,8, 1922. a. - 6,3 ja 1924. a. 6,5⁰/₀ oli. Kapitaalide suurenemise ja uue panga asutamise tõttu tõuseb see summa 1. juuliks 1924. a. 724,2 milj. mk. ja 1. dets. 732,3 milj. Bilanside suurenemise tõttu on omakapitaalide protsent vastavalt 13,6 ja 14,9. Omakapitaalide suurenemine aasta jooksul oli 59,6 milj., mis teeb 8,8⁰/₀ omakapitaalidest 1923. a. Suuremaid muudatusi omakapitaalides tuleb oodata alles aasta lõpubilanside avaldamisega.

Suuri liikumisi elasid üle läinud aastal meie pankade hoiusummad. Nagu „Eesti Panga“ bületäänist selgub, kasvasid nad hooga, mis suurenes iga kuuga, 1. dets. 1923 - 1. juuli 1924. a. 1.266,4 milj. pealt 1.615,1 milj. peale, seega 348,7 milj. mk. võrra. Järgneval kuul - valoriseerimise ja krediidi piiramise kuul - langesid kogu hoiusummad tervelt 257,8 milj. võrra. Eelmise aasta majanduslised raskused ei suutnud kõigutada usku meie marka ega selle pangahoidmisse, küll aga valitsuse oma kahtlus ja uskumatus, mis selgelt avaldub krooni ja valoriseerimise läbiviimises. Järgmised kuud kestab hoiusummade langemine: augustis 35,1 ja septembris 44,5 milj. võrra; seega oli suvine ja kevadine suurenemine uuesti välja võetud: 1. dets. 1923. a. - 1.266,6 milj. ja 1. okt. 1924. a. - 1.277,7 milj.

Viimased kaks kuud on näidanud jälle tõusu, kuid see on liiga nõrk, - oktoobris - 27,4 milj. ja novembris 11,3 milj. marka, - et pankadele kaotatud tegevuskapitaali tagasi tuua. Nende viimaste kuude tõttu on siis ka hoiusummad 50 milj. mk. ehk 3,9⁰/₀ võrra suuremad kui aasta tagasi.

Loomulik, et hoiusummade väljavalgumisel erapangad oma väljalaenatud summe tagasi tõmbama oleks pidanud. Kuid sel üldisel kriisi ajal polnud see kuidagi võimalik. Pankadel tuli hoiusummade tasumiseks summasid väljastpoolt laenata. Nii näeme passiivlaenude kasvamisest aasta jooksul 168,7 milj. ehk 32,6⁰/₀ s. t. ¹/₃ võrra võrreldes 1923. a. sama ajaga. Pöörde ajad olid järgmised:

	Milj. mkr.	% bilansist.
1. XII. 23. a.	517,0	15,1
1. III. 24. a.	544,2	12,8
1. V. 24. a.	578,4	12,2
1. VI. 24. a.	593,2	11,8
1. IX. 24. a.	647,6	12,9
1. XII. 24. a.	685,7	13,9

See pilt igatahes ei kõnele ühtlasest ja ohuta majanduspoliitikast või vähemalt tema õigest ja kohasest arenemisest. 1. dets. 1923. a. passivlaenude protsent bilansist oli sellepärast suur (15,1⁰/o), et bilansist puudusid siis veel garantiilaenud. 1. märtsil 1924. a. oleks ilma garantiilaenudeta bilansis passivlaenude protsent 15,0.

Vahekord omakapitaalide ja võörkapitaalide vahel kahanes:

	1. XII. 23.	1. XII. 24.
Omakapitaamid	672,7 milj. mrk.	732,6 milj. mrk.
Võörkapitaamid	1.783,4 " "	2.002,1 " "
Omakapitaalide prots. võörk.	37,7 ⁰ /o	36,5 ⁰ /o
Võörkapitaalide prots. bilansist	52,2 ⁰ /o	50,7 ⁰ /o
Inglise pankade võörkapitaalide ⁰ /o bilansist (30VI)	89,9 ⁰ /o	89,4 ⁰ /o

Viimased kaks võrdlust kõnelevad just meie panganduses valitsevast usaldamatusest ja kapitaali kehvusest, mida, kahjuks, läinud aastal valitsus veel teadlikult ja teadmatult suurendada aitas.

Passivas leiduvate kapitaalide kasutamist vaadeldes, näeme aktivas laenude hoogsat kasvumist, mis teistest muudatustest eriti välja paistab.

Aktiva.	1. dets. 1923 a.	1. juuli 1924 a.	1. dets. 1924 a.	Liikum. 1. XII. 1923 a.	1. XII. 1924 a.
	Miljon markades				
Kassa	101,1	130,8	96,4	— 4,7	— 4,2
⁰ /o bilansist.	3,0	2,5	2,0		
Laenud	2.297,9	2.596,4	2.611,3	+313,4	+13,6
⁰ /o bilansist.	67,3	48,9	53,2		
Korrespond.	285,5	865,3	481,2	+195,7	+68,5
⁰ /o bilansist.	8,3	16,3	9,8		

Kogu laenude kasvamine aasta jooksul oli 313,4 milj. ehk 13,6⁰/o. 1923. a. 1. dets. oli laenude kogusummast 2.297,9 miljonist 772,3 milj. diskonteeritud vekslites ja 1525,6 milj. kontokorrent laenude all. 1. dets. 1924. a. oli see vahekord täitsa muutunud: 2.611,3 milj. oli diskonteeritud vekslid 637,3 milj. ja kontokorrent laenu 1.974,0 milj. marka. See vahekorra muutus võib ainult ühte kinnitada, ja see on laenude enam illikviidiks muutumine kui ta seda ennem oli. Liikuv ja lühikeseajaline veksel nagu tõrjutaks vähehaaval laenude hulgast välja ja asemele astub kindlustuse veksel tähtajata kontokorrent laenude tagatiseks. Kurb protsess iseenesesf, kuid külgehakkav, sest pisi-

eluk on pugenud viimastel kuudel ka meie pankade panka.

Üksikasjaliselt laenude liikumist vaadeldes, võime kindlaks määrata selle protsessi algusegi:

	Vekslid	Laenud	Kokku
Miljon markades			
1. Jaan. 1924. a.	741,8	1.729,7	2.471,5
1. veebr. "	716,5	1.759,3	2.475,8
1. aprill "	742,6	1.772,8	2.515,4
1. juuni "	764,5	1.798,8	2.563,3
1. august "	707,0	1.853,0	2.560,0
1. oktoober	633,2	1.863,1	2.496,3
1. dets. "	637,3	1.974,0	2.611,3

Tõve algus langeb juunikuu peale; sealt peale langevad diskonteeritud vekslid ja kasvavad kontokorrent laenud, seega sünnib laenude piiramine erapankades, nagu riigipangaski, diskonteeritud vekslite vähenemise arvel. Nii oli Eesti pangas:

	Diskonteerit. vekslid	Kontokorrent laenud
1. Jaan. 1924. a.	1.650,9	2.576,4
1. veebr. "	1.638,3	2.597,4
1. aprill "	1.667,2	2.697,1
1. juuli "	1.832,7	2.751,1
1. august "	1.797,1	2.710,9
1. okt. "	1.617,4	2.946,5
1. dets. "	1.523,1	3.131,6

Nagu sest näha oli pööre riigipangas samal ajal kui erapankades — juulikuul.

Laenude protsent kogu erapankade bilansist oli 1. dets. 1923. a. 67,3⁰/o, 1. juulil 1924. a. — 48,9⁰/o ja 1. dets. — 53,2⁰/o. Inglise pankadel oli see võrdarv 1. juulil 1. a. 60,7⁰/o.

See mis meie pankade juures eriti silma paistab, on kassa ja jooksvate arvete s. t. vaba raha nõrk seis. Nii oli:

	1. XII. 23.	1. VII. 24. a.	1. XII. 24. a.
Kassa ja jooksvad arved i. r. a.	101,1 milj. m.	130,8 milj. m.	96,4 milj. m.
⁰ /o bilansist	3,0 ⁰ /o	2,5 ⁰ /o	2,0 ⁰ /o
⁰ /o hoiusumm.	8,0 ⁰ /o	8,0 ⁰ /o	7,3 ⁰ /o
Inglise pankade kassaseis bilansist	—	14,6 ⁰ /o	—
seis hoiusumm.	—	16,3 ⁰ /o	—

Toodud andmed kinnitavad ainult eelpool toonitatud väidet, et väljavõetavate hoiusummade tasumiseks võeti terve jõud kokku, et nõudmisi rahuldada. Esmalt tehti niikuinii juba rahakehv kassa tühjaks ja siis mindi passivlaenude peale üle. Kassa protsent bilansist, mis 1. dets. 1923. a. oli juba lubamatult nõrk, küünis siiski veel

3-ni; aasta hiljem seisame veel halvema resultaadi juures: kassa protsent on 2 peale langenud. Kui seda võrrelda Inglise kolmeistkümnepangaga, siis näeme liiga suurt vahet – viimasel on see protsent 14,6.

Sarnase vähese kassa juures pole loota ka nõuetavat vahet hoiusummadega: 1. dets. 1923. a. kõigest 8% ja 1. dets. 1924. a. – 7,3%. Inglise pankadel 1. juulil aga 16,3%.

Tehtud analüüsis leiduvad tunnused kahet suurest haigusest meie panganduses, mis krooniliseks muutuda ähvardavad, eriti valve ja pangapoliitika puudusel. Üks neist on pankade olulisema elemendi puudus tegevuskapitaalis: – hoiusummade vähesus, mis sunnib omakapitaalidelt lisaks passivlaenusid muretsema või korrespondentide abi tarvitama. See tuleb meie rahaturu kehvusest ja osalt liig laialdasest ja üleliigsest rahamärkide tarvitamisest. Puudub täitsa veel teiste maksuvahendite kasutamine ja usaldus nende vastu.

Teine nõrkus erapankadel on võörkapitaalide nõrk kindlustus. Vaadeldes 24 panga kogubilansi 1. dets. 1924. a. peale, leiame selles 4,1% täitsa likviidsumme, 9% võimalusel tarvitada olevaid ja 69,4% laenu-desse mahutatud summe; kõik muu on täitsa immobiliseeritud. Mitu protsenti 69,4% hulgast võib lugeda likviidiks, on võimatu ette öelda, kuid vaadeldes protesteeritud vekslite summa suurenemist – 1. dets. 1923. a. – 10,1 milj. ja 1. dets. 1924. a.

– 21,2 milj. mk. – tuleb mõelda selle alaliselt kasvava halva kombe – vekslite pikendamise – peale. Kassa vahetorda hoiusummadega nägime juba – 7,3%. Sellest mõistetav, miks suvel ja sügisel riigipanga kiiret abi vaja läks.

Need kaks küsimust nõuavad suuremat tähelepanu meie rahandusringkondades, eriti esimene. Tuleb ratsionaalsemalt korraldada kogu meie rahaliikumist, pangandust ja revideerida või koguni luua rahandus-panganduspoliitika. Majandusnõukogu arutab kuude kaupa Narva kose küsimust ja lahendab teoreetilist ammuuuritud küteprobleemi ning laseb elulisemaid ning päeva-küsimusi puutumatuks. Kas võib loota nende küsimuste ülestõstmist selles asutuses ehk uue rahaministri poolt, kes juba nii õnnelikult mõne probleemi kallale asunud? .!

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

- „Agronomiia“ nr. 2.–1925.
- „Tulev Eesti“ nr. 2.–1925. a.
- „Kasvatuse“ nr. 2. 1925.
- „Sõdur“ nr. nr. 6, 7/8. –1925. a.
- „Laevandus“ nr. 2.–1925. a.
- „Ronk“ nr. nr. 7, 8, 9.–1925. a.
- „Eesti Polittselleht“ nr. nr. 7, 8.–1925. a.

Kroonika.

Eesti.

Tähtsamad III ülemaailisel laevaomanikkude kongressil (19.–20. detsembrini 1924.) vastu võetud resolutsioonidest.

Laevaomanikkude ühisuse aruandele, läinud kongressi resolutsiooni täitmisest ja laevasõidu seisukor-rast, järgnevate läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioonid:

1. III. ülemaailne laevaomanikkude kongress, kus esitatud üle 75% Eesti kaubalaevastikust, avaldab tänu laevaomanikkude ja ehitajate ühingule kui meie kogu laevasõidu esitusele, tehtud töö eest, lootust avaldades, et samas sihis tööd jätkatakse, mis kõikide laevaomanikkude ja ehitajate poolt elavalt toetust peab saama.

2. Kongress avaldab soovi, et laevasõidu sektioon kaubandus-tööstuskogus võimalikult varsti tööle hakkaks, ning palub laevaomanikkude ühisust selleks kõik eeltööd teha, vastavalt seadusele.

3. Kongress konstateerib ühemeelselt fakti, et läinud aastal meie laevasõidu arendamine valitsuse kui ka riigikogu poolt teatavat tähelepanu on leidnud, erilisel heameelega alla kriipsutades mereeaduste

väljaandmise reguleerimist, laevaliine toetust, laeva-hüpoteegi ja teiste tähtsate seaduste läbiviimist. Eriti kriipsutab kongress alla oma suuremat rahuldustunnet, et meie vabariigi valitsuse deklaratsioonis näha töötusi meie laevasõidu kui esimese järgu majandusala edendamise kohta. Kongress avaldab kindlat soovi, et see punkt mitte paberile ei jääks, vaid algatud sihis ning uue jõuga edasi töötataks Eesti laevasõidu arendamiseks, mille teede näitamiseks praegune kongress näpunäiteid tahab anda. Kuid kongress ei saa meele tuletamata jätta, et mitmed laevasõidu elulisemad küsimused meie riigi poolt läinud aastal siiski soovitatavat lahendamist ei leidnud, millest tähtsamad:

- a) krediitide küsimus laevasõiduks;
- b) laevade maksustamise küsimus;
- c) tolliseadustiku muutmise küsimus;
- d) Venemaal Eesti laevade tagasisaamise küsimus.

4. Kongress konstateerib fakti, et Eesti laevaomanikud on läinud aastal ühise koostöötamise kaudu suutnud palju oma keskel ära teha Eesti laevasõidu arendamiseks, ning soovib ka tulevikus veel kindlamalt ning üksmeelsemalt üles astuda meie laevasõidu ja merekaubanduse tingimuste parandamiseks,

eriti oma keskel ja rahvusvaheliselt töötades, viimase ühistöö hulgas eriti alla kriipsutades prohihindade ja veolingimiste parandamist, meeskonna küsimuse lahendamist, mereööde ja sadamate korraldamist jne.

5. Kongress avaldab kindlat soovi, et Eesti laevaomanikud viimase ni koondaks ennast laevaomanik-ude ühingu ja esoleva laevasõidu sektsiooni ümber kaubandus- ja tööstuskodades.

Referaadile „Prahiturg ja Eesti laevasõit 1924. a.“ järgnevatel läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioon:

1. III. ülemaaline laevaomanikkude kongress tunnistab ühel häälel suurt tähtsust, mis Baltic & White Sea Conference'i tegevusel on olnud laevasõidu arendamiseks, soovides Eesti laevaomanikkudel võimalikult nimetatud seltsi liikmeks astuda ja aktiivselt seltsi poolt ette võetavaid sammusid laevasõidu seisukorra parandamiseks toetada.

Eriti toetada „New Scanfin Charter'i“ läbiviimist ning oma laevu mitte vana charteri järele prahtida.

2. Samuti rõhutab teiste rahvusvaheliste laevaomanikkude organisatsioonide tähtsust ja soovib Eesti laevaomanikkudel ühisuse kaudu nende tegevusest osa võtta.

Eriti aktiivselt kaasa aidata Daani puuprahtide minimaalnormide läbiviimist.

Referaadile „Eesti rannasõit 1924. a.“ järgnevatel läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioonid:

1. Kongress tunnustab tarvilikuks, et sadamaksude ettenähtud puudumaks enam otstarbele vastavalt liigitataks, eriti rannasõidu tarvis.

2. Kongress loeb tingimata meie rannaliinide arenemisele tarvilikuks, et rannaliinide sõiduplaanide kohta sadamaksude tariifide seaduses § 29 teedeministeeriumi poolt „sõiduplaanide kinnitamise“ asemel maksma pandaks „teatavaks tegemine“ vastavalt sama seaduse § 4-a välisliinide tarvis.

3. Et rannasadamad, kus need juba olemas on, võimalikult kiires korras korda seataks, eeskätt: Taaliku, Orjaku, Mõntu, Virtsu, Kuivastu ja Rohu-sadama sild. Süvendamise tööd peaks tuleval suvel läbi viidama Kuivastus ja Roomasaares, Kuivastus kuni 12 jalani ja Roomasaares kuni 13 jalani, ja Suursadam korda seatama.

4. Et merimärgid kevadel eeskätt just seal kõige enne välja pandaks, kus neid kõige rohkem tarvis, nagu: Nukkõ, Vormsi ja Manila laevaliinidel: niisama ka Muhu väinas (mitte aga nii, nagu viimastel aastatel, kus merimärgisid pandi kuni juuni lõpuni). Kongress tunnustab merimärgide tarvidust Mõntu ja Orjaku sadamate sissesõidu teel.

5. Tuleboid peaksid kohe peale jääminekut sisse pandama. Undva maaninasse tuli üles seata, sest et seal juba tule torn Vene ajast ehitatud on.

Referaadile „Eesti sadamad ja veeteed 1924. a.“ järgnevatel läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioon:

1. Meie sadamate valitsemise ja korraldamise asjus üldiselt avaldab kongress soovi, et tulevikus oleks selles mõduandev sõna kaasa ütelda eraringkondadel, eriti kaubandus-tööstuskodjal, millele vastavalt sadamate valitsemise seadused ja korraldused tulevad ümber töötada.

2. Sadamate arendamises kindlat ühelist tarvi-tada, mitte mõnd sadamat teise asemel enam arenda-da kui oludele vastavalt vähemaga läbi saaks, kuna aga mitmed sadamad, mis erilist tähelepanu vääri-vad, korda seada. Üheks elulisemaks Narva-Jõesuu lugeda.

Referaadile „Sisevete laevasõit ja laeva-teed“ järgnevatel läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioonid:

1. Sisevete laevade omanikkudega läbirääkimis-tesse astuda, Tartus laevaomanikkude ühingu asu-tamise asjus, mis Tallinnas asuva Eesti laevaomanik-kuude ja ehitajate ühisusega liidus oleks ehk nimeta-tud ühisuse jaoskonna moodustaks.

2. Eesti vabariigi valitsuse poole pöörata palvega ka edaspidi rõhku panna Eesti sisevete laevasõidu peale ning suuremate puuduste kõrvaldamiseks ühi-lasi vastavaid korraldusi teha, nimelt:

a) Et võimalikult pea Emajõe-Peipsi märkimise süsteem kindlaks määratud ja seni valgusta-mata jäänud tähtsamad Peipsi-Pihkva järve osad automaatlafarnatega valgustataks.

b) Et esimesel võimalusel Emajõe ülemine osa Tartust Virisjärveni laevasõidu kergenduse otstarbeks korda seataks.

3. Korraldus teha, et Tartu maakonna valitsus Emajõel ja Ahja jõel olevad peremeheta jäänud lae-vade peatussillad oma hoole alla võtaks ja neid re-monteeriks ning peale selle, kus tarvis, uusi peatus-sildu ehitaks vastavalt meriasjanduse peavalitsuse nõuetele, lubades Tartu maakonna valitsusele selleks toetust tasuta metsamaterjali nõol.

4. Ranna-Pungerja jõesuu süvendamise ja moo-lidega kaitsmise küsimust arutusele võtta, läbi rääki-des selles küsimuses huvitatud metsa eksportfirmadega, nende poolt toetuse saamise suhtes.

5. Kiires korras välja töötada ja võimalikult veel enne tuleva aasta navigatsiooni algust maksma panna uued täielikumad sisevete laevasõidu administratiivsed määrused, ning peale selle arutusele võtta sisevete laevasõidu korraldamise küsimus eraõiguslikul alal, kusjuures esimeses järjekorras lahendada sisevete lae-vade juhtide ja masinistide (diploomide) küsimust kutsehariduse alal.

Referaadile „Tolliseaduse ja meie laeva-sõit.“ „Soovitavad uued seadused laeva-sõidus“ järgnevatel läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioon:

1. Kongress tunnustab elulisemaks tarviduseks meie uues tolliseadustikus vastavad muutused ette võtta, eriti:

a) Laeva vabastada vastutusest meeskonna sala-kaubaveo trahvide eest ja laeva aresteerimise võimalust sel juhtumisel ära jätta (§ 83, 1, § 414, § 426).

b) Samuti vabastada laeva kapteni peale panda-vate trahvide maksimisest, ehk vastutusest (§ 83, 1, § 414).

c) Kapten vabastada meeskonna või laevas teiste isikute poolt veetava salakauba trahvide eest, kui kapten ei ole süüdlane või kui tema kõik on teinud, mis tema kohus. (§ 428 j. l.)

d) Laeva adressaatisid vabastada vastutusest § 287 alusel, ainult kaupa vastutajaks jättes.

e) Salakauba- ja tollitrahvide jaotamise ja mää-ramise peab andma erapooletu asutuse kätte, asjast või trahvidest osalisi kõrvaldades.

f) Autasud peavad üksikutele isikutele piiratud olema.

g) Kõikide nende punktide kiireks läbiviimiseks samme astuda, et riigikogus arutuseleolev „Tolliseaduse muutmise seadus“ kiires korras maksma pandaks.

Et selle teostamiseni aga ära hoida võimalikult uute trahvide määramist meeskonna salakaubaveo arvel laevadele, tuleks rahaministeeriumis selgust nõuda tolliseaduse § 83, 1 kohta, mis peaks käima ainult administratiiv- kuid mitte salakaubaveotrahvide kohta.

2. Kongress tunnustab ebakohaseks ja laevadele koormavaks praeguse tolliluba nõutamise tollidirek-

torilt juhtumisel, kui laevad väljamaalt kuhugi randa tulevad ning palub samme astuda korra muutmiseks selles sihis, et sarnane lubanõutamine ära jääks ning kohalik tolliõlem küsimust lahendaks.

3. Praeguse korra laevade registreerimiseks piirivalves tunnistab kongress ebakohaseks ja laevadele vastuvõtmatuks ning palub samme astuda vastavaks muutmiseks, ehk piirivalve postide täiendamiseks.

Resolutsioon kommertskohtu kohta.

4. Kongress leiab tungival soovitatavaks Tallinna-Haapsalu rahukogu juures kommertskohut asutada, kuhu kuuluks ka meriasjade lahendamine. Kohtu koosseisus peaks peale kohtunikku-juristide olema ka kohtu liikmed vastavate kaubanduse ja laevasõidu ringkondade poolt. Sarnane kohus hõlbustaks ja kiirendaks asjaajamist ja kergendaks praeguse üldkohtu tegevust.

Referaadile „Laevasõidu krediit ja liinide toetus“ järgnevat läbirääkimiste järele vastuvõetud resolutsioonid:

Resolutsioon laevasõidu krediitide kohta.

III. ülemaaline laevaomanikkude kongress, kus esitatud üle 75% Eesti kaubalaevastikust, pöörab erilist tähelepanu sellele, et meie kaubalaevastik on viimasel ajal hakanud vähenema, mille peapõhjuseks on krediitide küsimuse raskus.

Meie kaubalaevastiku arenemise võimaluste andmiseks on ilmingimata tarvilik, et laevasõidukrediitide küsimust lahendamisel riik oma enese huvides vastu tuleks, nimelt:

1. Asutatakse vastav laevasõidu laenufond, kust kindlate tagatiste vastu antaks laevade soetamiseks ja laevasõiduks pikaajalist laenu kuni 10 a. kõige rohkem 6%, tagasimaksmisega alates kuuendast aastast. Laenufondi aluseks võtta vastav seaduse eelnõu, mis laevaomanikkude ühisuse, poolt välja töötatud ja kongressi poolt heaks kiidetud.

2. 1925. a. riigi eelarvesse võetakse laenufondi tarvis 100 milj. mk.

3. Väljamaalt laenude saamiseks riik annaks kindlate tagatiste vastu riiklise garantii.

Resolutsioon liinilaevade kohta.

1. Kongress pöörab erilist tähelepanu Eesti lipu all sõitvate laevaliine arendamise peale; konstateerib, et selleks mõõdapääsemata tarvilik on: 1) Liinilaevade soetamisel krediitide kujul riigi poolt vastu tulla ning teiseks liinidele postiveo nime all vastavaid toetusi anda, selleks eriseadust välja andes ning igal aastal vastav krediit määrates. Eriti 1925. a. tarvis toetab kongress vastava krediidi nõutamist vähemalt 7½ miljoni marga ulatuses.

3. Kongress leiab meie põllutõõsaaduste väljaveo kergendamiseks ja läbikäimise hõlbustuseks soovitatavaks riiklise laenu abiga toetada Tallinn-Stettin-Hull laevaliini ja vastava külmetsulaeva soetust.

Laevade maksustamise kohta vastuvõetud resolutsioonid:

1. Kongress konstateerib, et maksustamise suhtes laevad üleliigselt koormatud ja maksustamise süsteem laevadele üleliia keeruline.

2. Küsimuse lahendamiseks tuleb laevade maksustamine ümber töötada, esimeses järjekorras aga tühistada laevade põhitarimaksu seadus, milleks praegu riigikogus olev seadus võimalikult 1925. a. algul maksma algavaks teha.

3. Laevasõidu arenemise võimaldamiseks tuleksid aga laevad tulevikus võimalikult vabastada teistest maksudest, peale eriliste sadama, laeva lipupatentide ja mõõtmise ning registreerimise maksu.

Riigi raudteede tegevusest 1924. a. kolmveerand aasta jooksul.

Läinud aasta 48 nris tõime ülevaate raudtee tegevusest esimese poole kestel, allpool tõime tähtsamad väljavõtted riigi laiaroopaliste raudteede 1924. a. esimese 9 kuu tegevusest.

Eelmise aasta võrdluseks, avaldame ka 1923. a. esimese 9 kuu andmed (näidatud klambrites).

1924. a. esimesel kolmveerandil oli reisijaid laiaroopalistel teedel 3.518.937 isikut. Läinud aastal ulatas see arv 3.694.876 peale.

Nendest oli väljamaa reisijaid (Läti ja Venemaa) – 21.427 (21.748) ja sisemaal sõitjaid – 3.484.834 (3.673.128) isikut.

Vaguni klasside järele jagunes sõitjate arv:

	¾ aastal	
	1924. a.	1923. a.
I klassis	885	4.261
II -	109.626	196.184
III -	3.408.426	3.494.431

Reisijate kilomeetrite üldarv tõusis 161.787.248 (193.860.542) peale, kuna keskmine sõidukaugus oli 46,0 (51,3) km. Vaguni klasside järele kujunes sõidukaugus järgmisena:

	¾ aastal	
	1924.	1923.
I klassis	258,2	257,4
II -	80,3	82,0
III -	41,0	45,5

Ühe tee kilomeetri peale tuli 240.397 (281.809) reisijat. Istekohad olid ära kasutatud: I ja II klassis – 18,5 (31,7) % ja III klassis – 52,8 (59,5) % võrra.

Magamiskohte tarvitasid 47.844 (42.710) reisijat, millest langeb rahvusvaheliste magamisvagunite peale 4149 (2990) reisijat.

Ülaltoodud andmetest näeme, et 1924. a. esimesel 9 kuul on reisijate arv võrreldes eelmise aasta sama ajaga vähenenud. Nii on reisijate üldarv vähenenud ligi 7% võrra, vaadates aga klasside järele näeme kahanemist I klassis üle 75%, II kl – ligi 45% ja III kl. – üle 2% võrra. Need andmed näitavad üleüldiselt reisijate arvu langemist, iseäranis aga kallimate klasside sõitjate arvel. Seda tuleb kõige pealt reisijate veotariifide 50% tõstmisega, osalt ka rahva kehvenemisega seletada. Järjelikult on II klassi reisijatest ligi 45% III klassi üle läinud. Kolmanda klassi reisijate arv on küll kuivade andmete järele 2% võrra langenud, mis mitte palju märgatav ei ole, kui aga arvesse võttes ületulijaid II klassist, siis võime julgesti öelda, et endiste põliste kolmanda klassi sõitjate arv igatahes rohkem kui 2% vähenenud on. Seletatav on see sellega, et inimesed raske majanduslise aasta tõttu oma sõitused nii palju, kui see vähegi võimalik on, – piiravad.

Samuti on vähenenud ärasõidetud kilomeetrite üldarv, nimelt ligi 17% võrra. Võrreldes sõitude keskmist pikkust, näeme jälle vähenemist ja nimelt natukene üle 10%. Klasside järele on reisija keskmine sõidukaugus vähenenud: II klassis – 1,7 km. ja III kl. – 4,5 km. võrra. Esimeses klassis on sõidukaugus veidi kerkinud, nimelt 0,8 km. võrra, mis oleneb peamiselt väljamaa reisijatest Tallinna-Valk-Riia liinil. Teise ja kolmanda klassi keskmine sõidukauguse langemine on ühenduses jälle tariifi tõstmisega.

Mis puutub reisijate vagunite liikumisesse, siis näeme, et I ja II klassis on kogu plaatsidest 18,5% reisijate all olnud, mis näitab, et lähendatud klassi

vagunid on pooltühjalt jooksnud. Et see raudtee majapidamisele kasulik oleks, ei või ütelda.

Magamiskohtade tarvitamine on tõusnud ümar-
guselt 10% võrra; kiasside järele on tõusnud ainult
III klassi magamisvagunite sõitjate arv (ligi 25%),
selle vastu aga langes magajate arv II klassis 40%
võrra.

Rahvusvahelistes magamisvagunites on samuti rei-
sijate arv tõusnud ja nimelt üle 25%. Tähendatud
asjaolu on seletatav III klassi magamisvagunite käima
panemisega, kus sõit kaunis komfortne, sellejuures
aga võrdlemisi odav. Osa II klassi reisijatest Tal-
linna-Tartu-Valga vahel on III klassi rahvusvahelistesse
magamisvagunitesse üle läinud.

Kõik see näitab, et tariifide tõstmine on alaliselt
ühenduses reisijate arvu kahanemisega. Ta toob
küll tegelikult raudteele sissetulekuid juure, kuid
sel määral, kui see eelmise aasta reisijate arvuga
võrreldes oleks võinud olla.

Samasugust vähenemise tendentsi näeme ka ba-
gaashiveo aruande juures, kus ka veohindasid 25%
võrra tõsteti. Allpool toome mõned olulisemad välja-
võtted bagaashiveo arenemisest.

	Saadetiste arv	Saadetiste üldkaal-tonnides	tonn-kilo meetrid
1924. a. 9 kuul	197.339	6846	612.879
1923. a. „ „	179.029	6935	670.362

Keskmine bagaashi saadetiste veokaugus oli 89,5
(96,7) km

Sellest tabelist näeme, et saadetiste arv on
küll 9% võrra suurenenud, kuid saadetiste raskus ja
veokaugus vähenenud, mille tõttu bagaashiveoga
tehtud tonn-kilomeetrid on vähenenud 8% võrra.
Viimane asjaolu on ka mõõduandev sissetulekute
juures. Järgmisena vaatame kaubaveo arenemist, mil-
leks toome allpool järgneva tabeli.

A. Suure kiirusega.

Erakaubad	Saadetiste arv	Saadetiste üld- kaal tonnides	Tonn-km.
1924. a. 9 kuul	93.692	19.661	2.002.846
1923. a. „ „	87.076	18.094	2.120.091

B. Väikse kiirusega.

1924. a. 9 kuul	202.418	798.330	92.923.154
1923. a. „ „	190.827	794.866	84.951.362

Nendest andmetest näeme, et suure kiiruse kauba
saadetiste arv ja saadetiste üldkaal on küll suurene-
nud, kuid selle eest on tonn-kilomeetrite arv ligi 8%
võrra langenud, mis tingitud lühikese maa vedudega

Vastandiks suure kiiruse saadetustele on väikse
kiiruse kauba saadetuste vedu nii saadetiste arvu,
kaalu ja tonn-kilomeetrite poolest tõusnud. Viimane
näitab ligi 10% tõusu.

Arvesse võttes mõlemate kiiruste kaubavedu-
tuleb siinkohal üldiselt kaubaveo suurenemist ära
märkida. Loomulikult peaks see ka sissetulekuid
suurendama, olgugi et 3/4 aasta jooksul aruande
kaubaveo tariifide kõrgendusi ei olnud, kuid tegelikult
ei ole see nii. Sellest aga eespool.

Edasi leiame statistilistest andmetest, et ühe tee
kilomeetri peale langeb 138.076 (129.378) tonni ära-
veetud kaupadest, keskmine kaubakogu ühes kauba-
rongis oli 161 (193) tonni ja keskmine laaditud
kaubavagun-telje koorem oli 4,50 (4,19) tonni. Era-
kaupade keskmine veokaugus oli: a) suure kiiruse
saadetistel - 101,9 (117,2) ja b) väikse kiirusega -
116,4 (106,9) tonni. Keskmine saadetiste kaal oli:
a) suure kiiruse saadetistel - 0,2 (0,2) ja b) väikse
kiiruse saadetistel - 3,9 (4,2) tonni.

1924. a. esimesel poolel nägime, et kaubavedu
rongidega oli kokkuhoidlikumalt korraldatud, kui eel-
misel aastal. Nüüd aga, kolm kuud hiljem, näeme
üldtoodud tulemustest, et kaubarongide keskmine
kaal on märksa allapoole langenud, isegi eelmise
aastaga võrreldes ligi 18% võrra vähenenud

Suurenemist näitab ka transiitkaupade vedu. Käes-
oleva aasta 9 kuu jooksul ulatab transiitkaupade
üldarv 10.236 (7976) peale, saadetiste kaal 116.620
(109.172) tonni peale. Tonn-kilomeetrid - 25.765.368
(23.578.400). Keskmine laaditud kaubavagun-telje
koorem - 6,6 (7,0) tonni. (Järgneb).

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

15.-21. veebruarini on Eestist raudteed mööda
Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

5 vagunit tsementi, kaal 71,6 tonni; 3 saadetust
Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud tera-
leiba, kaal 1913 klgr.; 2 vagunit kaltse, kaal 15,3 tn.;
2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 738 klgr.;
1 saadetust juustu, kaal 1269 klgr.; 1 vag. kaeru, kaal
13,1 tonni ja 2 vag. segakaupa, kaal 48 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda
Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vag. suhkrut, kaal 15,9 tonni; 2 vag. heeringaid,
kaal 26,1 tonni; 1 tsistern petrooleumi, kaal 12,5 tn.;
1 platvorm tühe rehepeksulokomobiiliga; 1 saadetust
riidekaupa, kaal 424 klgr.; 1 saadetust mitmesugust
pudukaupa, kaal 88 klgr.; 2 vag vedrukaefega, kaal
4161 klgr.; 1 saadetust raudpolte, kaal 254 klgr.; 1
vag. raud-, plekk- ja emailleeritud nõudega, kaal
4234 klgr.; 1 saadetust atru, kaal 1011 klgr.; 1 saade-
tus raudkaupa, kaal 2411 klgr. ja 6 vag. segakaupa,
kaal 15,1 tonni.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

15.-21. veebruarini on Eestist raudteed mööda
Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Vene-
maale saadetud.

1. Eksportkaupu.

42 vag. ajalehe- ja trükipaberit, kaal 589,3 tonni,
1 vag. soolafud kalu, kaal 15,5 tonni, 1 platvorm
kergeõidu autoga, kaal 1420 klgr.; 1 vag. majakraa-
mi, kaal 364 klgr. ja 2 vag viljakaitse luukidega
(raudtee laadimise abinõud).

Kokku nõukogude Venemaale saadetud 47 vagu-
nif eksporti-kaupu ja 32 saadetust bagaash-kaupu, kaal
1314,9 klgr.

2. Transiitkaupu.

Sellel nädalal Venemaale transiitkaupu saadetud
ei ole.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raud-
teed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse
tulnud:

32 vag. linu, kaal 282,3 tonni; 20 vag. herneid,
kaal 330,1 tonni; 13 vag. loomatoidukooke, kaal
190,0 tonni; 24 vag. ube, kaal 377,2 tonni; 1 jäävag.
tapetud linde, kaal 7,1 tonni; 1 vag. maisi, kaal 16,2
tonni; 1 vag. linaseemne, kaal 16,7 tonni, 1 vag. ka-
nepit, kaal 8,1 tonni ja 3 vagunif vanu nõõrist past-
laid, kaal 27,4 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 96
vag. kaupu ja 8 saadetust bagaash-kaupu, kaal 291,0
kilogrammi.

Vene.

(Eesti-Vene kaubanduskoja teated.)

Külmetusajandus. Kõikide külmetushoonete mahutavus N. Venes on 2½ milj. puuda. Leningradis on kaks külmetushoonet sise- ja kaks väliskaubanduse jaoks, kokku 1.100.000 pd. mahutavusega. Ühte neist, end. Gerhard ja Hey tahetakse laiendada kahe maaluse korra juurehitamise läbi. Iseäranis juhitakse külmetusajanduses tähtsapanu ruttu rikkiminevate produktide, nagu mets- ja kodulindude, ekspordi peale.

Kroomnaha ümbertöötamine ja sisseveo vajadus. Rahu ajal veeti kümned miljonid väiksemad toorednahad väljamaale, kus nad kroomnahaks ümber töötati ja Venemaale tagasi toodi. Sõja ja revolutsiooni aastatel õpiti seda tööd tegema ka Venemaal, nii et tooresnaha väljaveoks väljamaale ümbertöötamiseks enam mingit vajadust ei olnud. 1923. – 1924. aastatel töötati nahku kroomnahaks 15 milj. jalga ja 1924. – 25. a. on kavatsatud ümber töötada 20 milj. jalga nahku. Nii rahuldatakse 75% siseturu nõudmist omamaa toodanguga ja 25% katmiseks tuleb sisse vedada kroomnahka väljamaalt.

Koorevõi väljavedu. 1923. a. oli koorevõi väljavedu ainult 6% ennesõjaaegsest, kuid juba 1924. a. kevadel oli märgata kiiret väljaveo kasvamist. Mõeldud aasta esimese üheksa kuu jooksul veeti välja 1 miljon puuda 23 miljoni rubla väärtuses. Terve aasta väljavedu arvatakse kvantumi poolest 25% ja väärtuse poolest 36% ennesõjaaegsest. 1925. a. loodetakse eksporteerida 1,8 – 2 miljoni puuda võid.

Tubakaturg. 1924. a. tubaka saaki arvatakse 565.000 puuda peale. Riigi tubakatööstuse tarvidus on aga märksa suurem saagist, seepärast peab rahva sisekaubanduse komitee tarvilikuks, et kõik tooresaine riigitööstusele antaks.

Kaubalaevastiku ehitamisest. Riigi kaubalaevastiku valitsus on algust teinud kava väljatöötamisega, mis ette näeb laevade ehitust kolme eeloleva aasta jooksul. 6 esimest laeva, millele algus pannakse Leningradis, sellesse kavasse ei kuulu. Kavatsetakse ehitada laevu mitte üksnes ühenduse pidamiseks väljamaale, vaid ka rannasõiduks, peamiselt Krimmi-Kaukasia liinile. Väljamaa sõiduks on tarvilikuks peetud ehitada 65 laeva, 350.000 tonni mahutavusega. Nende hulka kuuluvad 35 metsa-, 10 – nafta-, 9 – eriside, 8 vilja, ja 3 või- ning lihasaaduste vedamiseks.

Liha ekspord. Rahva sisekaubanduse komitees riigi ja kooperatiivorganisatsioonide esitajate osavõtet peetud nõupidamisel tähendati, et sealihaga ülejääk N. Venes 40 miljoni puuda produktiooni juures on 1.250.000 puuda. Lambaliha ülejääk 21 milj. puuda produktiooni juures ulatab 2 miljoni puudani. Loomaliha võida välja vedada kuni 1 miljoni puudani.

Ametlikud teated kaubandustööstusministeriumilt.

Rootsi.

Rootsi 1924. aasta väliskaubandus.

Nagu oodata oli, on Rootsi 1924. aasta väliskaubanduse bilans natuke soodsam kui 1923. aastal, sest sisseveo ülekaal on 150,06 milj. krooni 152,43 m. kr. vastu 1923. aastal. Kuigi vahe õige väike, peab omelt

tähendama, et see mitte juhuslikult tekkinud pole, vaid et see Rootsi väliskaubandust iseloomustab, mis aeglaselt, kuid järjekindlalt paraneb. Väljaveo koguväärtus ulatas 1924. aastal 1.251 : 57 m. kroonini, mis suurenemist 109 : 47 m. kr. võrra tähendab (1923. a. väljavedu kr. 1 142 : 12 m. kr.). Kuid sissevedu on peaaegu niisama palju ehk 107 : 1 m. kr. võrra 1.401 : 63 m. kroonini suurenenud 1.294 : 53 m. kr. vastu 1923. aastal. – Peaaegu kõikide kaubagruppide väljavedu on kaunis ühetaheliselt tõusnud, peale puumaterjali, mille väljavedu 24,99 m. kr. võrra väiksem on, kui eelmisel aastal (311,21 m. kr. 1923. ja 285,22 1914.). Iseäranis tuntuvalt on paberi, papi ja pabermassi väljavedu suurenenud – 39,5 milj. kr. rohkem, kui 1923. aastal, nimelt 349,8 m. krooni. Ka laevade, sõiduriistade ja masinate grupi väljaveo suurenemine 114,18 m. kr. kuni 152,14 m. kr. väärrib tähtsapanu. Impordis on ainult manufaktuurkaupade sissevedu alanenud (119,55 m. kr. 1923. kuni 113,12 m. kr.), muudu on suurenemine üldine, mis iseäranis tuntuvalt viljas (135,95 m. kr., seega ca 34 m. kr. rohkem, kui 1923. aastal) ning kolonialkaubas (99,53 m. kr. 1923 kuni 130,82 m. kroonini 1924).

Teated ettevõtete tegevusest.

A/s „Anton Hellmann“ on Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiviilosakonna kohtu määruse põhjal 19. det. 1924. a. maksujõuetuks tunnistatud ja kaubandusline administratsioon ära muudetud. Ühtlasi keelatakse ära kõigis kohtades tähendatud a/s. kinnis- ja vallasvara müük ja pantimine ning kutsutakse üles a/s. kredidore ja võlgnikke oma õigusi ja kohustusi Tallinna-Haapsalu rahukogule teatama nelja kuu jooksul 19. veebr. s. a. arvates.

O/ü „Tallinna liimi- ja kunstväetistehas“ on Tallinna-Haapsalu rahukogule määruse põhjal 30. jaan. s. a. maksujõuetuks tunnistatud. Ühtlasi keelatakse ära kõigis kohtades tähendatud o/ü. kinnis- ja vallasvara müük ja pantimine ning kutsutakse üles o/ü. kredidore ja võlgnikke oma õigusi ja kohustusi Tallinna-Haapsalu rahukogule teatama nelja kuu jooksul 19. veebr. s. a. arvates.

Narva Vastastikuse Krediid-Ühisuse põhikiri on avaldatud „R. T.“ nr. 31/32–1925. a.

Ärikalender.

4. märtsil.

O/ü „Eugen Bever & Ko.“ korriline peakoosolek, kell 8 õhtul o/ü. ruumes Tallinnas, Kinga tä. 10.

5. märtsil.

Kinnitus-aktisiaselts „Eesti Union“ erakorraline peakoosolek kell 12 e. l., V. Karja tä. nr. 1–2.

6. märtsil.

A/s „Eestibeton“ aastapeakoosolek kell 5 p. l. seltsi ruumes, Lai tä. 28.

7. märtsil.

Pärnu Panga A/s. korriline peakoosolek kell 4 p. l. Pärnus, Rütli tä. 44. Pärnu linatööstuse aktisiaseltsi peakoosolek kell 2 p. l. Pärnus, Rääma tä. 37.

8. märtsil.

A/s „Jõhvi Panga“ osanikkude peakoosolek kell 12 päeval, juhatuses asukohas, Jõhvis.

10. märtsil.

A/s „Lukullus“ e“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 6 p. l., V. Viru t. 12. A/s „Salus“ e“

osanikkude erakorraline peakoosolek kell 11 homm. juhatuses ruumes Tallinnas, Pikk t. 40, aktsiaseltsi likvideerimise küsimuse otsustamiseks. A/s „Kosmos'e“ korraline aktsionäride peakoosolek kell 6 õhtul, Lai tän. 49. A/s „Eestimaa import-eksport'i“ korraline aktsionäride peakoosolek kell 7 õhtul, Lai t. 49.

Uued seadused ja määrused.

Määrus Eesti-Läti-Vene (S. S. S. R.) raudteedel otseühenduses reisijate-, bagaashi- ja kaubaveosse puutuvate tariifimääruste täiendamise kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 29/30-1925. a.

Sundmäärus pagari-, leivaküpsetamise-, kondiitori-, biskviidi-, kompveki- ja shokolaaditööstustevõtete kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 31/32-1925. a.

Tähtsamad enampakkumised.

Tallinna peatolliamet - 20. märtsil 1925. a. - mitmesugused kaubad.

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Aleksander Tiesenhausen ja neiu Margarete Brevern (R. T. nr. 29/30-1925). Hans Mihkli p. Mühlberg ja Anna Mihkli t. Mühlberg, sünd. Saar; Karl Jakobi p. Ankon ja Leena Jüri t. Ankon, sünd. Leoke; Karl Kaarli p. Kullamägi ja Anna Peetri t. Kullamägi, sünd. Nieder; Johannes Juhani p. Kello ja Ida Marie t. Kello, sünd. Pöder; Friedrich Karli p. Dellingshausen ja Benita Edgari t. Dellingshausen, sünd. Samson-Himmelsstern. (R. T. nr. 31/32-1925.). Johannes Korjus ja Marie Korjus, sünd. Timm; Semjon Kussakov ja Eugenie Kussakov (R. T. 33/34-1925.).

Varanduse hoolekanne.

Edmund Jakobi p. Aring'i ja Paul Kadri p. Older'i varandusele on hoolekanne määratud. (R. T. nr. 29/30).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte Järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	15-21 jaan.	22-28 jaan.	29.jaan 4.veeb.	5-11. veebr.	12-18. veebr.	19-25. veebr.
Teravilja ja jahu . . .	54	184	81	58	87	58
Kartulid . . .	18	32	41	42	27	19
Elus loomi . . .	62	46	40	70	63	54
Linu ja takku . . .	47	64	39	34	31	21
Põletispuid . . .	209	254	543	534	258	190
Muud metsa- materjali . . .	125	145	150	18	166	209
Põlevkivi . . .	89	89	82	57	152	122
Turvast. . . .	55	54	49	48	31	27
Tsementi . . .	12	48	10	11	4	11
Lupja	—	1	—	—	7	1
Muud erakaupa	480	898	928	904	925	784
Kokku	787	1616	1609	1823	1756	1496
Raudtee veod	92	298	928	248	202	143
Kokku laadit.	879	1865	1835	2071	1958	1639

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade

aeegade jooksul sisemaalt sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	8-14 jaan.	15-21 jaan.	22-28 jaan.	29 jaan.	5-11 veebr.	12-18 veebr.
Teravilja ja jahu . . .	6	5	5	4	3	6
Kartulid . . .	8	15	17	23	28	20
Põletispuid . . .	140	145	251	373	410	150
Metsamaterj. . .	24	38	51	66	111	130
Linu ja takku . . .	19	26	34	37	24	20
Põlevkivi . . .	26	44	57	81	84	75
Turvast. . . .	48	57	49	45	57	34
Muud erakaubad	101	123	166	247	229	146
Kokku	300	394	496	711	858	581

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Eesti panga äriarv.

Miljonites markades.

Aktiva	15. II. 1925.	7. II. 1925.	31. I. 1925.	31. XII. 1924.	31. I. 1924.
Kassa	734,9	855,2	826,3	751,1	1.230,2
Kuld, hoitusum- mad väljam. ja välisvaluuta kassa, millest mahaarvatud väliskohustu- sed	850,3	784,3	764,0	888,3	759,9
Sellest „Loro“ debet	124,7	119,8	125,3	128,1	267,2
Välisvaluuta vekslid	292,1	306,5	307,1	290,0	328,4
Diskont. vekslid	1.480,3	1.468,6	1.461,1	1.465,5	1.638,3
Mitmes. kindlus- tatud laenud	3.912,2	3.922,0	3.889,1	3.858,3	3.323,3
sellest akkred. ja gar. laenud	550,4	572,7	554,3	621,8	725,9
Passiva.					
Kapital ja taga- vara kapitalid	396,4	396,4	396,4	396,4	322,3
Pangafähed . . .	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoitusummad	3.919,5	4.013,2	3.896,4	3.772,9	3.744,2
Sellest riigikassa hoitusummad	2.483,3	2.564,3	2.474,6	2.297,7	2.180,3
Akkreditiivid ja garanfiid	434,6	455,7	440,7	495,4	732,1
Tsirkulatsioon	3.553,5	3.436,0	3.465,0	3.562,7	3.260,3
Katte protsent . .	—	—	—	36,5 ⁰ / ₀	43,8 ⁰ / ₀

Eesti Panga arvetes veebruari esimesel poolal pais-
tab erinevana silma sajamiljoniline suurenemine välis-
valuuta arvetes - 763,9 miljonilt 850,3 miljoni peale;
sellest langes suur osa nädala peale 7-dast 15-ni: -
66 miljoni mk. Välisvaluuta juurevool panga arve-
tes kestab ka peale 15-dat.

Vastavalt kahanes siis ka kassade seis: langus
826,3 miljonilt 734,5 milj. mk. peale.

Laenude liikumises on näha 9,7 milj. kahanemist
mitmesuguste kindlustatud laenude hulgas viimasel
nädalal; see sündis peaaegu kogu garantiilaenude
vähendamise tõttu 573,7 milj. pealt 550,4 milj. mk.
peale. Kontokorrent ja diskonteeritud vekslid näita-
vad kasvamist, viimased 11,7 miljoni marka, eriti
just viimasel ajal antavate laenude tõttu metsatöö-
tusele, linade ostmiseks jne.

Hoitusummad passivas kahanesid viimase nädala
jooksul 4.013,2 milj. 3.919,5 milj. mk. peale riigi-
kassa arvete vähendamise tõttu 2.483,3 milj. peale
81 milj. mk. võrra.

Viimased välisbörsede kursid*)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.		1924 a.	1925. a.	
	27. II	20. II	27. II	27. II.	20. II	27. II	25. II	19. II	26. II	27. II	20. II	27. II
Naelsterling	—	—	—	16.25	17.685	17.615	171.45	188.90	188.95	4.305	4.7675	4.76
Dollar	4.304	4.7665	4.7575	3.7775	3.71	3.7105	3.978	39.70	39.70	—	—	—
Prantsuse frank . . .	78.62	92.10	92.35	20.60	19.375	19.05	174	208	205	—	—	—
Helveetsia frank . . .	—	—	—	65.40	71.35	71.30	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon	16.255	17.68	17.63	—	—	—	10.40	10.70	10.70	—	—	—
Soome mark	172.0	189.00	188.50	9.44	9.345	9.345	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	27.22	26.75	26.68	59.75	66.05	66.10	631	706	709	Praaga		
Hollandi gulden	11.64	11.885	11.883	139.85	148.90	148.45	14.88	15.92	15.91	1924 a.	1925. a.	
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	10.50	10.65	10.65	—	18. II	25. II
Kuld per unts.	96/1	86/11	87/11	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Eesti mark Berliinis 18. veebr. 1925. a. — 1.128
25. „ „ — 1.118

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

IV. Eesti näitus-mess Tallinnas

15–24. augustini 1925.

27 laialaulatulist osakonda – tööstuse, kaubanduse ja põllumajanduse aladelt.

Hindamise alla käivad väljapanekud: Jõumasinad ja kaflad, tsement ja tsemendi saadused, laeva laternad ja signaali sisseseaded, laeva mootorid, valmisnahad ja nahasaadused, paber ja papp, spordiriistad, klaas, muusikariistad, seebid, või, bacon, kala- ja lihakonservid, viinad, liköörid ja veinid, seemned, baconi sead. Suurem ja täielikum kaubaturg Eestis, mida ükski tööstur, kaupmees, põllumees ja tarvitaja külastamata ei tohiks jätta.

**Ülesandmiste viimane tähtpäev 15. juulil 1925.
Büroo asub Tallinnas, Vana Viru uul. 12. Tel. 23-64.**

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Liha, sea, I. sort	pd.	1600—1680
Ameerika sort	pd.	850—	looma, I. sort	"	1100—1200
sõre Ameerika	"	860—	Pekk, eksport. I s.	"	—
„J. Puchk ja Pojad“ suurveski			Heinad, aasa . . . vaguniviisi	pd.	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Ölkoogid, linaseemne	"	330—
klg. eest ühes valge puuvillase			" palmi	"	—
kotiga:			" päevalille	"	—330
Patent rukkipeül	50 kg.	2100	" soja	"	—370
Manna	"	3100	Nisukliid	"	260—280
Sõre saiajahu	"	2825	Rukkikliid.	"	—
20 n. kottides	pd.	970	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54
Besti parem saiajahu	50 kg.	2775	Mitkal, ekstra	"	34,50—41,35
" " 20 n. kottides	pd.	940	Lina, Liivi R.	pd.	2600—
„Kalev“	50 kg.	2625	Petseri	"	3000—3100
„Kungla“	50 kg.	2525	Tartu	"	2800—2850
„Sampo“	"	2325	Lina, Võru	pd.	3000—
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			Lina seemned, õli 87½% basis fr. Tall.	"	—
nisu, pehme,	pd.	710—790	külvi 98%o	pd.	—650
" sõre	"	840—880	Takud, Codilla I.	"	—
" pehmed, teised sordid	"	880—900	" II.	"	—
I sort	"	500—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	56—58
Rukki jahud.	"	—	" Newcastle	"	52—53
" " " "	"	475—500	" sepa	"	60—62
" püül	"	—	Koks, valu	"	85—90
Nisu, Vene	"	—	" gaasi	"	85—
Rukis Eesti	"	—	Põlevkivi, I. sort	"	10
" Vene,	"	—	Põlevkivi, II. sort	"	7,50
Kaerad, toldu, Eesti	"	255—260	" III.	"	5
" seemne, Vene	"	—	Raud, sordi	"	270—290
Odrad, õlle	"	340—350	" talad (T)	"	280—300
Erned, rohelised, Eesti	"	—	" vits	"	410—480
" Hollandi	"	720—	" raud plekk	"	370—535
Riis, Burma II.	"	730—	" " tsingitud	"	720—760
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	90—95	Teras Inglis.	"	—
" piirituse	"	71—73	Saksa.	"	—
Kartuli tärklis „Superieur“	"	—675	" nikkel	"	—
Pilm, pudelites	ltr.	19	" vedru	"	490—
Või, melerei, eksport	n.	130—136	" tööriistade	"	1200—1400
Või siseturg	"	120—	" talla	"	—
Margariin, väljamaa	"	49—60	Malm	"	170—200
Juust, kohalik Schweitsi.	pd.	2900—3000	Inglistina	"	10500—11000
Kaseiin	"	500—650	Seatina	"	—1400
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	14—	Vask, plekk punane	"	4000—4300
" II. s.	"	12—	" valge	"	3700—4200
Kakao, Inglis	pd.	2300—2400	Fsink-plekk	"	1600—1640
" Ameerika	"	—1600	" " "	"	—
" Hollandi	"	—2600	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	"	650—670
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	" Ameerika	"	560—620
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6000—7400	" solaar	"	—
" Mexiko	"	—	" Autolien	"	725—950
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	" Ameerika vacuum	"	1400—1500
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	" auto	"	—
" " " Tsellon	"	7600—8000	Tsilindriõli, Vene	"	—
" " " Moning, Hiina	"	5200—5600	" Ameerika hariik aur 280°	"	670—680
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	740—750	" ülekuumanud " 320°	"	1020—1035
" " " " " " "	"	—	Põlevkivi õli	"	180—240
" " " " " " "	"	—	" pigi	"	250—
" " " " " " "	"	—	Nafta, Vene	"	260—
" " " " " " "	"	—	" Ameerika	"	200—210
" " " " " " "	"	—	Petrooleum, Vene	"	280—290
" " " " " " "	"	—	" Ameerika	"	230—290
" " " " " " "	"	—	Bensiin, Vene	"	570—620
" " " " " " "	"	—	" Ameerika	"	600—660
Sool, lahtine Saksa	"	56—58	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
" " Hispania	"	—54	Pesusooda	pd.	260—270
" " Vene	"	—54	Seebikivi 72%o, Inglis	"	575—595
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	4700—5200	Parafiin 102—110°	"	—
" " Mattfulls	"	5000—5500	" 120°—134°	"	—
" " " Shotti, Matties	"	5600—5700	Parkimise ekstrakt	"	—
" " " " Mattfulls	"	5800—6000			
" " " " " Norra Sloe	"	—			

Väavel, öie 98%	—
Värvid, nigrosin vees sufav, välj. pd.	9200
tankvalge inglise pd.	1780
tinavalge inglise	1900—
ooker Prants.	320—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6 pd.)	—
Chile	410
Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn.	670—
Thomasjahu k.100kg. 17-18% k.	590—
Väavelhapu ammoniak	270.
Lubja lämmastik 18%	1850
Kaalisool, 30% kott 6 pd. frkojaam	670—
40%	880—
Kainiit 12% lahtine, pd.	—
Vosvoriit, Eesti 6%	—
Paber, rotatsiooni	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela pätt	830
Tsement, Portland, Aseri	770
Kriit, toores pd.	—
pestud	124—125
Asfalt	150
Tõrv, kivi	—
puu kodumaa	—
Lubi	38—40
Gips, tükides frko Isborsk	25
jahvatatud toores	35
krohvimise, ilma kottideta	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6500
Silikat D/B/B/	—
Puumaterjalid, saetud	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—
IV s.	—
propsid; 7x7	—
liiprid	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort	6400—7000
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort	4400—4800
Toores nahk väiksed ja suured	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	7200—7300

Prahid :

Lina	
Tallinn — Stettin tonn sh.	20/—
— Ghent	25—35/—
— Dundee	—
— Belfast	—
Takud + %	
Puumaterjalid D/B/B/ Standard	
Tallinn — London sh.	—
— E. C. C. P. (Ingl. idarand)	—
— Antwerpen	—
— Southampton	—
— Manchester	—
— Amsterdam	—
— Dundie sh.	—
Segakaup	
Tallinn — Stettin tonn sh.	10—35/+
	[+25% talve juurdemaks
— London	—
— Stockholm,	Rk. 10—35
Või	
Tallinn — Stettin tünn sh.	1/6
Kartulid	
Tallinn — Stockholm tonn	—

Tallinna börs kursisedel

		23. II.	25. II.	27. II.
1 dollar	O.	372,—	372,—	372,—
	M.	375,—	375,—	375,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1772	1771	1770
	M.	1787	1786	1785
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8.850	8.850	8850
	M.	8.950	8.950	8950
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	946	946	946
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	10.000	10.000	10.000
	M.	10.125	10.125	10.125
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	6600	6600	6625
	M.	6700	6700	6725
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1950	1935	1900
	M.	1990	1975	1940
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.900	14.900	14.900
	M.	15.125	15.125	15.125
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1085	1085	1085
	M.	1125	1125	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1520	1510	1490
	M.	1570	1560	1540
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	5640	5640	5640
	M.	5740	5740	5740
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1860	1860	1850
	M.	1910	1910	1900
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1825	1825	1825
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1000 Austria kr.	O.	5,15	5,15	5,15
	M.	5,40	5,40	5,40
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—